

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Blue Style s. r. o.**, se sídlem Jindřišská 873/27, Praha 1, zastoupený Mgr. Michalem Hanzlíkem, advokátem se sídlem Na Pankráci 1685/19, Praha 4, proti žalované **České obchodní inspekci, ústřednímu inspektorátu**, se sídlem Štěpánská 567/15, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 4. 2008, č. j. ČOI 1126/2008/0100/1000/2007/2008/Be/Št, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2009, č. j. 11 Ca 215/2008 - 43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku městského soudu ze dne 30. 11. 2009. Ten zamítl žalobu proti v záhlaví specifikovanému rozhodnutí žalované ze dne 1. 4. 2008, která zamítla odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele inspektorátu ČOI Středočeský a Hl. m. Prahy ze dne 3. 12. 2007, č. j. 3690-10-07. Správní orgán prvního stupně uložil žalobci pokutu ve výši 20 000 Kč pro porušení § 13 a § 12 odst. 2 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb.,

o ochraně spotřebitele, ve znění účinném v roce 2007 (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

[2] Městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí nejprve poukázal na dikci § 13 zákona o ochraně spotřebitele, který ukládá poskytovateli služeb povinnost řádně informovat spotřebitele o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně podmínek uplatnění rozporu s kupní smlouvou spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit, a o provádění záručních oprav. Konstatoval, že za informaci o podmínkách a způsobu uplatnění reklamace nelze považovat „reklamační řády“ a podobné jednostranné právní úkony poskytovatelů služeb, pokud mají spotřebitele znevýhodňovat oproti zákonné úpravě, jak tomu bylo v případě reklamačního řádu žalobce. Podmínky a způsob uplatnění odpovědnosti prodávajícího za vady prodané věci jsou upraveny zákonem a v režimu spotřebitelských smluv se od nich nelze v neprospěch spotřebitele odchýlit. Takové znevýhodnění spotřebitele shledal, ve shodě s žalovanou, ve formulaci obsažené v bodě 9.7 Všeobecných smluvních podmínek, které tvoří součást cestovních smluv žalobce. Uvedený bod obchodních podmínek omezoval právo reklamovat služby cestovní kanceláře výlučně na osobu, se kterou žalobce uzavřel cestovní smlouvu. Takovou definici osoby oprávněné reklamovat práva a povinnosti z cestovní smlouvy shledal městský soud rozpornou se směrnicí Rady ze dne 13. června 1990, o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy, Úř. věst. L 158, 23. 6. 1990, s. 59 - 64, vydání v českém jazyce: kapitola 13, svazek 010, s. 132 - 137 (dále jen „směrnice Rady 90/314/EHS“; dostupná též na <http://eur-lex.europa.eu>), s úpravou cestovní smlouvy obsaženou v § 852 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“), a dále se zákonem č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 159/1999 Sb.“), kterým byla uvedená směrnice transponována do českého právního řádu.

[3] Městský soud shledal nedůvodnými rovněž námitky týkající se uložení pokuty za to, že žalobce uváděl v katalogu „*Last minute*“ cenu zájezdů způsobem, který mohl u potenciálních zákazníků vyvolávat dojem, že cena je nižší než ve skutečnosti. Poznámky o tom, že cena nezahrnuje letištní a bezpečnostní taxy 1690 Kč a palivový příplatek 1190 Kč za osobu, byly v propagačním letáku uvedeny mimo údaj o ceně služby a nutily tím zákazníka provádět výpočet konečné ceny služby. Žalobce tak nedostal své informační povinnosti plynoucí z § 12 zákona o ochraně spotřebitele, podle nějž musí být spotřebitel informován o konečné částce. V daném případě však byly upřesňující údaje o ceně uvedeny pod ceníkem drobnějším písmem formou poznámky, přičemž taková informace o ceně byla s to u spotřebitele vzbudit dojem nižší ceny. Není povinností průměrného spotřebitele v ceníku služeb hledat, zda je cena uvedená v letáku konečná nebo zda je třeba k ceně připočíst letištní, bezpečnostní a palivový příplatek. Informace ve smyslu § 12 citovaného zákona musí být zákazníkovi (spotřebiteli) přístupné okamžitě a bez toho, že by byl zákazník nucen činit další úkony směřující ke zjištění ceny konkrétní služby. Opačný výklad uvedeného ustanovení by byl v rozporu s jeho účelem a smyslem.

II.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti předně namítl, že informace uváděná v odst. 9.7 jeho Všeobecných smluvních podmínek (tedy že reklamaci je oprávněna uplatnit osoba, která smlouvu podepsala, případně její zástupce), je plně v souladu se zákonem. Odkázal přitom zejména na úpravu cestovní smlouvy obsaženou v hlavě XXI. občanského zákoníku. V uvedené hlavě je ve spojitosti s právy a povinnostmi plynoucími z cestovní smlouvy výhradně používán pojem zákazník. Z výkladu příslušných ustanovení občanského zákoníku jednoznačně vyplývá, že zákazníkem je pouze osoba, která platně uzavřela cestovní smlouvu, tedy nikoli spolucestující. Úprava cestovní smlouvy obsažená v občanském zákoníku je komplexní a speciální. V občanském zákoníku není nikde obecně vymezen vztah k zákonu č. 159/1999 Sb. V případě, že by zákonodárce měl skutečně v úmyslu použít pojem zákazník ve smyslu zákona č. 159/1999 Sb., lze předpokládat, že by přímo u tohoto pojmu odkázal na příslušné ustanovení uvedeného zákona, jako je tomu např. v § 852a odst. 1 občanského zákoníku, kde je odkazem na tento předpis definován pojem zájezd. Bez úpravy vztahu obou zákonů, případně bez odkazu na příslušné ustanovení zákona č. 159/1999 Sb., nelze definice pojmů v tomto zákoně uvedených aplikovat libovolně na jiné právní předpisy. Stěžovatel tak jednal v dobré víře v přesném znění zákona (občanského zákoníku), z něž rozhodně nevyplývá, že zákazníkem je také osoba, která se účastní zájezdu, avšak cestovní smlouvu nepodepsala. Z předchozích rozhodnutí lze navíc vyvodit, že žalovaná nepopírá, že je v některých ustanoveních myšlen zákazník pouze jako účastník smluvního vztahu. Pak ale lze konstatovat, že pokud zákonodárce neupřesní, u kterých ustanovení je potřeba pojem zákazník vykládat širěji a u kterých úžeji, nelze za to stěžovatele sankcionovat.

[5] Ke směrnici Rady 90/314/EHS stěžovatel namítl, že cestující, jakožto osoba, která se pouze účastní zájezdu, není ani jednou z osob uvedených v městském soudem citovaném ustanovení čl. 2 odst. 4 této směrnice. Cestující není ani osobou, která si koupí zájezd nebo se k jeho koupi zaváže, ani osobou, jejímž jménem jedná osoba cestovní smlouvu podepisující, neboť zde neexistuje žádné zmocnění, a konečně ani osobou, na kterou by byly nároky z cestovní smlouvy převedeny. Dle odůvodnění rozhodnutí žalované se v případě spolucestujícího jedná o osobu, v jejíž prospěch byla cestovní smlouva uzavřena. Tato osoba ale není v citované směrnici mezi spotřebitele zahrnuta. Stěžovatel poukázal také na aplikační problémy plynoucí z možného rozšíření výkladu pojmu zákazník. Tyto spočívají zejména v nedostatečné identifikaci cestujících, neboť pouze osoba, která cestovní smlouvu uzavřela, je jako smluvní strana povinna uvést ve smlouvě identifikační údaje. Dále pouze osoba, která uzavřela cestovní smlouvu, explicitně prohlašuje, že se seznámila se zněním všeobecných smluvních podmínek a že tak přejímá povinnosti uvedené v cestovní smlouvě. Vůči třetí osobě, cestujícímu, tak nelze uplatňovat povinnost znát všeobecné smluvní podmínky či katalog a informace v něm uvedené. V případě rozšíření pojmu zákazník bude tedy v podstatě možné, aby každý z cestujících zažaloval cestovní kancelář v souvislosti s jakýmkoli problémem či nedostatkem nebo s neúplností poskytnutých informací, ačkoli vše bude uvedeno v katalogu či ve všeobecných smluvních podmínkách. Stěžovatel se pak nebude moci účinně bránit, jelikož tato osoba nic ve smlouvě nestvrdila. Stěžovatel ze všech uvedených důvodů namítá, že neporušil ustanovení § 13 zákona o ochraně spotřebitele.

[6] Stěžovatel nesouhlasí ani se závěrem, podle nějž se měl dopustit porušení § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele. V době vydání rozhodnutí správního orgánu stěžovateli neukládal žádný právní předpis povinnost uvádět u zájezdů konečnou cenu, tj. cenu obsahující všechny povinné příplatky. Konečná cena zájezdu musí být uváděná až ode dne účinnosti zákona č. 403/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů. O tom, že tento zákon zaváděl určité novum, svědčí i fakt, že byla komentářem k novele zpracovaným Ministerstvem financí ČR stanovena výjimka na nabídkové katalogy, které byly zadány do tisku před účinností zmiňované novely. Stěžovatel dále odkázal na důvodovou zprávu k citovanému zákonu. Konečně také uvedl, že na předmětném letáku bylo pod tabulkou obsahující základní cenu zájezdů zcela zřetelně uvedeno, jaké položky a v jaké výši je nutné k základní ceně přičíst. Stěžovatel tak neposkytoval neúplnou informaci o ceně, neboť na jednom letáku byly prokazatelně obsaženy všechny položky, které je spotřebitel povinen zaplatit. Nikde přitom nebylo uvedeno, že by cena v tabulce byla konečnou cenou, nebyl zde použit ani žádný výraz toto naznačující. Vzbuzování zdání, že je cena nižší než ve skutečnosti, je dále potřeba posuzovat s ohledem na průměrného spotřebitele, který se do 18. 11. 2009 s poskytováním informací o ceně zájezdu tak, jak to činil stěžovatel, setkával běžně. Navíc před podpisem cestovní smlouvy byl každý zákazník jednoznačně seznámen s úplnou cenou zájezdu, neboť podepisoval vyplněnou smlouvu, na níž byla výrazně uvedena celková cena zájezdu po přičtení fakultativních položek, povinných příplatků a po započtení případných slev. Popsaným postupem tak nedocházelo ke vzbuzování mylné představy o ceně.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že je nadále přesvědčená, že okruh osob uplatňujících reklamaci dle předmětných všeobecných smluvních podmínek je zřetelně užší oproti rozsahu, jenž je třeba s ohledem na § 4 zákona č. 159/1999 Sb. přisoudit pojmu zákazník. Uvedené ustanovení představuje transpozici pojmu spotřebitel vymezeného v čl. 2 odst. 4 směrnice Rady 90/314/EHS, přičemž ani tento pojem nelze zúžit pouze na okruh osob, které „podepsáním uzavřely závaznou cestovní smlouvu“. Že účelem sledovaným danou směrnicí bylo stanovit v rámci pojmu spotřebitel práva i jiných osob oprávněných z cestovní smlouvy (v praxi cestovních kanceláří běžně označovaných jako „spolucestující osoby“) je zřejmé i z preambule citované směrnice [„ (...) *vzhledem k tomu, že spotřebitel musí využívat ochrany zaváděné touto směrnicí bez ohledu na to, zda je smluvní stranou, příjemcem nebo členem skupiny, na jejíž účet uzavřela smlouvu na souborné služby jiná osoba* (...)“]. K argumentu stěžovatele, podle nějž v době vydání předmětných rozhodnutí žádný předpis nevyžadoval uvádění konečné ceny, žalovaná s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2009, č. j. 2 As 75/2008 - 96 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), připustila, že konečná cena nemusí být v některých případech uvedena, a to tehdy, jde-li o krátkodobé plošné slevy vyjádřené jednoduchou procentní mírou. Posuzovaný případ však do tohoto rámce nespadá. Jde tak o to, zda daný způsob poskytnutí informace nevyvolává nesprávné zdání ohledně ceny ve smyslu § 12 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele, což je třeba posuzovat s ohledem na konkrétní zpracování daného informačního zdroje. V případě předmětného letáku jak správní orgány, tak městský soud dospěly k závěru, že byl koncipován způsobem, že takové zdání vzbuzoval. Pro potřeby posouzení uvedeného letáku by přitom správní orgán či soud neměly přistupovat na pojetí

průměrného spotřebitele, které prezentuje stěžovatel, tedy spotřebitele uvyklého na snížený standard jeho práv, jenž dle stěžovatele již automaticky nebere vážně velké číslice uvedené jako údaj o ceně zájezdu na letáku cestovní kanceláře. K pasáži důvodové zprávy k zákonu č. 403/2009 Sb., v níž se hovoří o cíli nové právní úpravy, kterým bylo „odstranit především praxi odděleného uvádění některých částek, které musí být povinně uhrazeny“, žalovaná namítla, že z této pasáže vyplývá pouze tolik, že se zde taková praxe vyskytovala (což je pravda) a že nová úprava si klade za cíl ji odstranit. O legalitě této praxe zde však není ani slovo. Žalovaná naopak poukázala na pasáž citované důvodové zprávy, v níž se uvádí: „Nově se upravuje postup při podávání informací o cenách služeb cestovních kanceláří při prodeji zájezdu s povinností poskytovat informace o celkových konečných cenách včetně všech poplatků a příplatků, které byly dosud převážně uváděny zvlášť, čímž docházelo k optickému snižování základní nabídkové ceny zájezdu“.

III.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatel byl správními orgány sankcionován za porušení povinností plynoucích ze zákona o ochraně spotřebitele, konkrétně za porušení § 13 citovaného zákona, podle něž je prodávající „povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně podmínek uplatnění rozporu s kupní smlouvou (dále jen „reklamace“) spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit, a o provádění záručních oprav.“, a dále za porušení § 12 odst. 2 písm. a) uvedeného zákona, který ve vztahu k informační povinnosti prodávajícího stanoví, že „informace o ceně nebo okolnost, že informace je neúplná anebo chybí, nesmí zejména vzbuzovat zdání, že cena je nižší, než jaká je ve skutečnosti.“

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami stěžovatele proti shledanému porušení § 13 zákona o ochraně spotřebitele (viz body [4] a [5] výše). Podstatu sporu zde představuje otázka výkladu pojmu zákazník obsaženého v úpravě cestovní smlouvy v občanském zákoníku. Podle stěžovatele je třeba zvolit užší výklad, tedy že zákazníkem je toliko osoba, která podepsala cestovní smlouvu s provozovatelem cestovní kanceláře; pouze taková osoba pak má právo reklamovat porušení závazků vyplývajících z cestovní smlouvy. Podle žalované je naopak nutno vykládat pojem zákazník širěji, tak aby zahrnoval i „spolucestující“, kteří cestovní smlouvu přímo neuzavřeli.

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování uvedené otázky považuje předně za vhodné poukázat na okolnosti, za nichž byla úprava cestovní smlouvy přijata. Stalo se tak zákonem č. 159/1999 Sb., který, kromě zakotvení ustanovení regulujících (veřejnoprávně) některé podmínky podnikání v oblasti cestovního ruchu, doplnil osmou část občanského zákoníku o úpravu nového smluvního typu - cestovní smlouvy. Podle důvodové zprávy k citovanému zákonu přistoupil zákonodárce k jeho přijetí jednak v reakci na některé „závažné negativní důsledky“ výrazné liberalizace podnikání v oblasti cestovního ruchu, ke které došlo v průběhu 90. let minulého století, jednak s ohledem na proces sbližování českého práva s právem Evropských společenství (především se směrnicí Rady 90/314/EHS). Podle komentářové literatury tak je nutno ustanovení o cestovní smlouvě

vykládat v kontextu a v pojmosloví zákona č. 159/1999 Sb. a v souladu s evropským právem na ochranu spotřebitele (kromě citované směrnice např. s obecným výkladovým pravidlem „v pochybnostech výklad pro spotřebitele nejpriznivější“) (Švestka, J. a kol. 2009. *Občanský zákoník - komentář, II. díl*. Praha: C. H. Beck, 2. vydání, s. 2379).

[12] Ke stejnému závěru dospívá doktrína také výslovně ve vztahu k pojmu zákazník (jak je obsažen v občanském zákoníku) a jeho vymezení odvozuje od definice obsažené v zákoně č. 159/1999 Sb., interpretované ve světle směrnice Rady 90/314/EHS (Eliáš, K. a kol. 2008. *Občanský zákoník - velký akademický komentář, 2. svazek*. Praha: Linde, s. 2459-2460; Švestka, op. cit., s. 2380, 2382). Pojem zákazník tak vykládá širším způsobem, ve shodě s žalovanou.

[13] Nejvyšší správní soud se s těmito závěry plně ztotožňuje. Ve své judikatuře již v minulosti mnohokrát vyslovil zásadu, podle níž je třeba na právní řád nahlížet jako jeden celek a pojmy či instituty obsažené v různých zákonech vykládat ve vzájemných souvislostech a pokud možno shodně. V daném případě je pak úzká souvislost mezi zákonem č. 159/1999 Sb. a úpravou cestovní smlouvy v občanském zákoníku evidentní a k autonomnímu výkladu pojmů obsažených v dané části občanského zákoníku není žádný důvod. Na tom nic nemění ani jistá neobratnost zákonodárce, který v § 852a občanského zákoníku v případě zájezdu odkázal na zákon č. 159/1999 Sb., zatímco v případě zákazníka tak neučinil. Z důvodové zprávy k zákonu č. 159/1999 Sb. je totiž zřejmé, že jeho záměrem nebylo vymezit pojem zákazník odlišně v každém z citovaných zákonů, právě naopak [*„Definice zákazníka úzce souvisí s cestovní smlouvou, kterou upravuje § 12 návrhu - novela občanského zákona (bod 2). Předkladatel proto zvažoval, kam tuto definici zařadit. Vzhledem k tomu, že tento pojem je používán již v textu vlastního zákona, byla jeho definice zařazena přímo do textu zákona a ne až do novely občanského zákoníku.“*]. Odkaz na zákon č. 159/1999 Sb. v případě zájezdu je navíc učiněn toliko poznámkou pod čarou, kterou soudy při svém rozhodování nejsou formálně vázány (srov. nález Ústavní soudu ze dne 30. 11. 1999, sp. zn. II. ÚS 485/98, N 173/16 SbNU 259; dostupný na <http://nalus.usoud.cz>).

[14] Pro výklad sporného pojmu zákazník je tak zásadní definice obsažená v § 4 zákona č. 159/1999 Sb., podle níž je zákazníkem *„osoba, která uzavře s cestovní kanceláří cestovní smlouvu, nebo osoba, v jejíž prospěch byla tato smlouva uzavřena. Zákazníkem je i osoba, na kterou byl zájezd převeden za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.“* Dále je nutno poukázat na ustanovení čl. 2 odst. 4 směrnice Rady 90/314/EHS, podle nějž se pro účely této směrnice rozumí „spotřebitelem“ (směrnice pracuje s tímto obecnějším pojmem, nikoli s termínem zákazník) *„osoba, která si koupí nebo se zaváže, že si koupí, soubor služeb („hlavní smluvní strana“) nebo jakákoli osoba, jejímž jménem se hlavní smluvní strana zavazuje ke koupi souboru služeb („ostatní příjemci“) nebo jakákoli osoba, na kterou hlavní smluvní strana nebo ostatní příjemci převedou soubor služeb („příjemce“).* Směrnice ostatně již ve své preambuli (v bodě 10) stanoví: *„vzhledem k tomu, že spotřebitel musí využívat ochrany zaváděné touto směrnicí bez ohledu na to, zda je smluvní stranou, příjemcem nebo členem skupiny, na jejíž účet uzavřela smlouvu na souborné služby jiná osoba“.* Nutno dodat, že citovaná směrnice ve svém čl. 5 výslovně reguluje (terminologií směrnice) odpovědnost organizátora nebo prodejce spotřebiteli za řádné plnění závazků vyplývajících ze smlouvy. Ustanovení § 852i občanského zákoníku (upravující odpovědnost cestovní kanceláře

zákazníkovi za porušení závazků vyplývajících z uzavřené cestovní smlouvy) tak je nutno pojímat jako transpozici čl. 5 odst. 1 a odst. 4 uvedené směrnice.

[15] Z uvedených definic je patrné, že omezovat výklad pojmu zákazník pouze na osobu, která podepsala cestovní smlouvu s provozovatelem cestovní kanceláře, nelze. Takový výklad by nadto byl v mnoha případech absurdní - např. v situaci, kdy je cestovní kancelář dle § 852k odst. 1 občanského zákoníku povinna poskytnout zákazníkovi v nesnázích rychlou pomoc, nebo v případě, že by se cestovní kancelář domáhala zproštění odpovědnosti za škodu způsobenou porušením právní povinnosti s tím, že tuto škodu nezavinila ona ani jiní dodavatelé služeb cestovního ruchu poskytovaných v rámci zájezdu a škoda byla způsobena zákazníkem, dle § 852j odst. 2 písm. a). Ve druhém z uvedených případů by jistě i sám stěžovatel považoval za krajně nelogické, kdyby mu nebylo umožněno zprostit se odpovědnosti s odůvodněním, že škoda byla způsobena toliko spolucestujícím. Poukázat lze rovněž na § 852i odst. 2 občanského zákoníku, podle nějž *„[n]esplní-li cestovní kancelář své povinnosti vyplývající z cestovní smlouvy nebo tohoto zákona řádně a včas, musí zákazník uplatnit své právo u cestovní kanceláře bez zbytečného odkladu (...)“*. Lze si přitom představit situace, kdy je zájezd určitou osobou zakoupen ve prospěch osob jiných, tato osoba (která podepsala cestovní smlouvu) se jej však sama neúčastní. Při akceptaci výkladu pojmu zákazník, jak je prosazován stěžovatelem, by mohlo být za určitých okolností velice obtížné dostát uvedenému požadavku.

[16] Zdejšímu soudu, jakožto soudu správnímu, přitom nenáleží s definitivní platností určovat, jaká je přesně povaha vztahu mezi provozovatelem cestovní kanceláře a spolucestujícím a jak mají být řešeny případné aplikační problémy plynoucí z přiznání práva na reklamaci těmto osobám. Pro účely posouzení nyní rozhodované věci je nicméně možné konstatovat, že si lze představit možná řešení stěžovatelem nastíněných problémů. Podle některých autorů je například možno nahlížet na osobu, v jejíž prospěch byla cestovní smlouva uzavřena (ve smyslu dikce § 4 zákona č. 159/1999 Sb.), jako na smluvní stranu smlouvy uzavřené ve prospěch třetí osoby, dle § 50 občanského zákoníku (Eliáš a kol., op. cit., s. 2460).

[17] Lze tak uzavřít, že stěžovatel porušil své povinnosti plynoucí z § 13 zákona o ochraně spotřebitele, jestliže ve svých Všeobecných smluvních podmínkách omezil právo reklamovat porušení závazků vyplývajících z cestovní smlouvy toliko na osoby, které cestovní smlouvu podepsaly. Pojem zákazník dle §§ 852 an. občanského zákoníku je nutno, ve shodě s patřičnými ustanoveními zákona č. 159/1999 Sb. a směrnice Rady 90/314/EHS, vykládat tak, že zahrnuje rovněž osoby, v jejichž prospěch byla cestovní smlouva uzavřena (tedy slovníkem stěžovatele spolucestující).

[18] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkami, kterými stěžovatel brojí proti závěru žalované a městského soudu, podle nějž se dopustil porušení § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele (viz bod [6] výše). Podle § 12 odst. 1 cit. zákona (ve znění účinném v rozhodném období) je prodávající *„povinen informovat v souladu s cenovými předpisy spotřebitele o ceně prodávaných výrobků nebo poskytovaných služeb zřetelným označením výrobku cenou nebo informací o ceně výrobků či služeb jinak vhodně zpřístupnit.“* Podle § 12 odst. 2 písm. a) uvedeného zákona *„informace o ceně nebo okolnost, že informace je neúplná anebo chybí, nesmí zejména vzbuzovat zdání, že cena je nižší, než jaká je ve*

skutečnosti.“ Cenovým předpisem, na nějž odst. 1 citovaného ustanovení odkazuje, je zákon č. 526/1990 Sb., o cenách (dále jen „zákona o cenách“), spolu s předpisy vydanými Ministerstvem financí k provedení tohoto zákona. Zákon o cenách ve znění účinném do 17. 11. 2009 stanovil v § 13 odst. 2, že „prodávající je při prodeji spotřebního zboží konečnému spotřebiteli povinen označit je cenou platnou v okamžiku nabídky a vztaženou k prodávánému jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám, nebo je povinen zpřístupnit na viditelném místě informaci o této ceně formou ceníků, vývěsky nebo jiným přiměřeným způsobem.“ Podle téhož ustanovení, po novelizaci provedené zákonem č. 403/2009 Sb., je prodávající „povinen při nabídce a prodeji zboží poskytnout informaci spotřebiteli tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před jednáním o koupi zboží, pokud tento zákon nestanoví jinak (...) cenou podle tohoto odstavce se u výrobků rozumí konečná nabídková cena, která zahrnuje všechny daně, cla a poplatky.“

[19] Nejvyšší správní soud konstatuje, že lze dát za pravdu stěžovateli v tom, že zákonná úprava výslovně zakotvuje povinnost prodejce poskytnout spotřebiteli při nabídce a prodeji zboží (či služeb) informaci o konečné nabídkové ceně (zahrnující všechny daně, cla a poplatky) až ode dne nabytí účinnosti zákona č. 403/2009 Sb. Žalovaná přitom rozhodla o postihu stěžovatele dne 1. 4. 2008. Nicméně již v době rozhodování správních orgánů v posuzované věci zákon o ochraně spotřebitele jasně stanovil, že „*informace o ceně nebo okolnost, že informace je neúplná anebo chybí, nesmí zejména vzbuzovat zdání, že cena je nižší, než jaká je ve skutečnosti*“. Již na základě citovaného ustanovení § 12 odst. 2 písm. a) uvedeného zákona pak judikatura správních soudů dovodila v zásadě tytéž požadavky, které byly později explicitně vtěleny do zákona o cenách. Např. podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2006, č. j. 3 As 37/2005 - 59 (publikováno ve Sb. NSS 822/2006), nelze „*spravedlivě požadovat po spotřebiteli, aby u každého výrobku či služby zkoumal, zda uvedená cena je již cenou konečnou, či zda je k ní zapotřebí připočíst DPH, a to v sazbě základní či snížené. V daném případě tedy žalovaná dospěla ke správnému závěru, že neuvedením konečné ceny, nýbrž ceny neobsahující DPH, byl porušen § 12 zákona o ochraně spotřebitele, ukládající prodejcům informovat spotřebitele o ceně nabízených výrobků v souladu s cenovými předpisy*“. Obdobně dospěl městský soud ve svém rozsudku ze dne 2. 3. 2006, č. j. 11 Ca 203/2005-30 (Sb. NSS 898/2006), k závěru, podle nějž „*musí jít při výkladu ustanovení § 12 zákona o ochraně spotřebitele o takové informace, které jsou zákazníkovi (spotřebiteli) přístupné okamžitě bez toho, že by byl zákazník nucen činit jakýkoliv úkon směřující ke zjištění ceny zcela konkrétního výrobku. Měl-li by být takový způsob poskytování informací o ceně výrobků shledán v souladu s platnou právní úpravou, znamenalo by to zřejmý rozpor s účelem a smyslem právní úpravy, uvedené v příslušných ustanoveních zákona o ochraně spotřebitelů*“.

[20] Zákonodárce tak výše specifikovanou novelizací zákona o cenách toliko konkretizoval stávající obecnou zákonnou úpravu výslovným zakotvením požadavku, k němuž již dříve dospěla judikatura správních soudů. Takový postup přitom není ničím výjimečným, naopak je poměrně běžné, že v realitě dnešní dynamicky se vyvíjející společnosti je její vývoj nejprve reflektován judikaturou a až následně zákonodárcem. Ze skutečnosti, že k takovému odrazu judikatury v legislativě s jistým časovým odstupem dojde, přitom nelze bez dalšího dovozovat, že by taková judikatura byla v rozporu s původní (obecnější) právní úpravou. V tomto případě se tak Nejvyšší správní soud ztotožňuje s argumentací žalované (uvedené v jejím vyjádření ke kasační stížnosti), podle

níž z úmyslu zákonodárce odstranit praxi odděleného uvádění některých částek výslovným stanovením takového zákazu nelze dovozovat, že by tato praxe byla v souladu s dřívější zákonnou úpravou.

[21] Nejvyšší správní soud zároveň souhlasí se závěry městského soudu, že předmětný leták stěžovatele představoval porušení § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť informace o ceně na něm zachycená vzbuzovala zdání, že cena je nižší, než jaká je ve skutečnosti. Stěžovatel zde u jednotlivých nabízených pobytů uváděl velkým a tučným písmem cenu, která však nezahrnovala letištní a bezpečnostní taxy včetně pozemních služeb, cestovní pojištění a palivový příplatek. Informace o tom, že k deklarovaným cenám je nutno připočíst ještě uvedené poplatky (včetně jejich výše), byla uvedena drobným písmem ve spodní části letáku. Spotřebitel tuto poznámku v mnoha případech vůbec nemusel zaregistrovat, případně by byl nucen provádět další výpočty, kterými by se teprve dobral konečné ceny zájezdu, což je v rozporu se závěry výše citované judikatury. Námitka stěžovatele ohledně průměrného spotřebitele působí poněkud absurdně a kdyby na ni zdejší soud přistoupil, tak by *de facto* akceptoval závěr, že klamat spotřebitele je přípustné, pokud tak činí větší množství prodejců a po dostatečně dlouhou dobu, neboť spotřebitel si na klamavé jednání časem zvykne. V kontextu práva na ochranu spotřebitele jistě nelze koncept průměrného spotřebitele chápat tímto způsobem. Námitky stěžovatele týkající se porušení § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele jsou tedy nedůvodné.

IV.

[22] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatele nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[23] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. srpna 2010

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu